

Előfizetési feltételek:
Vidékre postán vagy helyben házhoz
Egész évre 16 frt. Fél évre 8 frt.
Negyed évre 4 frt.
Egyes szám 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
6-hasábos petitor egyezri hirdetésnél 12,
kétvezetnél 10, háromszoriál 8 kr.
A nyiltéri petitor 50 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Hirdetmények elfogadtatnak a ki-
adóhivatalon kívül egyedül **Hansen-**
stein és Vogler hirdetésfelvételi
hivatalában Budapest: Donatiya-utca
3. sz. I. em. Bécs: Wallfischgasse 10. sz.
Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:

Bélváros, kalap-u. 15. sz. I. em.
A lap szellemi részét illető minden köz-
lemény a szerkesztőséghez intézendő. —
Bérmertelen levelek csak ismert e-
zekről fogadtatnak el. — Kéziratok nem
adatok vissza.

Kiadóhivatal:

Bélváros, Lipót-u. 2. sz. földszint **(Ker-
tész József** könyvnyomdai irodája)
hova a lap anyagi részét illető közlemé-
nyek (előfizetési pénzek, hirdetmények
kiadás körüli panaszok) intézendők.

Budapest, mártius 10.

A birodalmi tanács túlnyomó többséggel fogadta el a katolikus egyház külső jogviszonyainak rendezéséről szóló törvényjavaslatot.

Bécsi tudósítások szerint a miniszterelnök Auersperg herceg által, az általános vita befejezése után „stentor hangon” elmondott beszéde, nemcsak a képviselőket, de a zsfülésig megtelt karzatok közönségét is, valóságos tapsviharra ragadta el. A rövid leírások után itélve oly jelenet lehetett az, amilyent parlamentünk, legzajosabb ülésében sem mutathat föl, s amely az 1848-ik előtti pozsonyi országgyűlésekre emlékeztet.

E jelenet azonban nemcsak érdekes, de nagy horderővel is bír.

Már azon tény, hogy e törvényjavaslat elfogadása által a concordatum utolsó foszlányai is szélnék bocsáttatnak, magábanvéve elég fontos, jelentősége azonban tetemesen növekszik azon körülmény által, hogy az, alakulásakor a parlament s ugyszólván a létező pártok körén kívül kiválogatott kormány, és a szabadelvű nagy többség között, épen ez alkalomnál nyilvánult azon összhangzás, egyetértés és solidaritás, mely az Auersperg-cabinetet a szó teljes értelmében parlamenti kormányvá teszi.

Megvagyunk győződve arról, hogy szomszédaink ezen az uton, melyre őket semmi mesterkelt combinatio, de a találkozó eszmék villanyos benyomása terelte, tovább fognak haladni, s hosszú időre biztosítandják, a szabadelvű többség bizalmát bír, erélyes kormány uralmát.

Ily constellatio nem maradhat hatás nélkül mi reánk sem, sőt befolyást kell, hogy gyakoroljon viszonyainkra, különösen két szempontból, egy közelebb, és egy távolabb fekvőből: az első, a közös ügyek elintézésének iránya, a másik, az annak idejében bekövetkező tárgyalások a monarchia másik felével, majdan lejáró s megújítandó szerződések fölött.

Elismerjük, hogy midőn e sorokat írjuk, s a fentebbi nézeteknek kifejezést adunk, azon föltevésből indulunk ki, hogy nálunk is sikerülend a szabadelvű elemek tömörítése, s így azok kebléből származó erős kormány alakítása és consolidatioja, azt hisszük azonban, hogy ezt ma már vérmes ábránd nélkül is reménylenünk szabad, s hogy így nem légváratat építünk, amidőn ezen alaplól indulva ki, némely reflexiot teszünk a jövőre nézve.

Kezdjük a távolabb fekvőnél, mint a melyről ép ezert ugy is keveset mondhatunk.

Hogy Ausztriával kötött szerződéseink, — például a kereskedelmi — hazánk anyagi érdekeinek szempontjából némi módosításokat igényelnek, kétségbe nem vonható.

Hogy ezen nehéz földadat sikeres megoldása, tetemesen könnyítenék az által, ha a Lajtán túl és innen szabadelvű többség intézi erős kormányal az állam ügyeit, azon senki sem kételkedhetik a ki, a szabadelvű pártok érdek solidaritását, a korszerű reformok egyengető hatását, s az erő öntudatában rejlő elfogulatlanságot elismeri.

De a közelebb fekvő esetről még inkább juthat érvényre az általunk kívány viszony.

A szabadelvű pártok Ausztriában ugy mint Magyarországon a béke fontartását, s ebből folyólag a népek szellemi és anyagi fölvirulását, ismerik fölfoladatuknak, lehetetlen volna tehát, hogy a két parlament ne oly módon állítsa össze a delegatioikat, hogy azoknál az érdek közösség érzelme tulsulyra ne vergődjön, s oly tényekben, tettleg ne bizonyuljon, melyeknek következményét a közös kiadások némi leszállításában, s ez által a pénzügyek javulásában érezné a két szövetséges nemzet.

Hogy ezen irány, már a legközelebbi delegatioikban követessék, azt szívből kívánjuk; s mert el kell ismernünk, hogy nem az osztrák de-

legation mult, hogy ez már eddig is meg nem történt, el is várjuk; lehetetlennek tartván azt, hogy annyi szomorn tapasztalat után, találkozzanak oly képviselők, a kik a megtakarításoknak ellene szegülhetnének, még lehetlenebbnek pedig, hogy az országgyűlés ezentul is ilyenekre bizza legéletbevágóbb ügyeinek elintézését.

— **A „Reform” mai számában** a következő entrefilet tündöklök:

„Ghyezy Kálmán ma este a középpárt értekezletén nagy beszédet tartott, s ezzel a rég lappangó pártválság a középpárt kebelében is kitört. Ghyezy ma elmondván nézeteit helyzetünkről a fölségnek, idejét látta, hogy a hosszú várakozásba belefáradt pártfelel is értesitse politikája felől.”

A mai esti lapok már demontirozzák e kövér kacsát, melyet a „Reform” csak valahol a zöldségpiaczon aquirálhatott. Ghyezy Kálmán tegnap egész nap nem volt a középpárti körben, hol általában semmiféle értekelet se tartott.

— **Tisza Kálmán** ma délelőtt 11 órakor volt ő fölségénél hosszabb kihallgatáson, ma délután pedig Szlávy ur fogadtatott a király által. Arról is értesülünk, hogy ő fölsége ma délután 3 órakor Deák Ferenczet szándékozott meglátogatni, de e látogatás ezuttal elmaradt.

— **Illetékes helyről** fölkérteünk kijelenteni, hogy mindazon hírek, melyek a bibornok-prímásnak a tegnapi audientian tett nyilatkozatairól egyik-másik lapban közöltettek minden lényeges alapot nélkülöznek. A bibornok, mint igen természetes, senkivel, még a jelenleg Pesten levő püspökökkel se közölt ez irányban semmi nemű részleteket.

— **A „Magyar Ujság”** több lap hireivel ellenkezőleg kijelenti, hogy nem fog megszűnni.

— **Bellegarde gróf** altábornagy lemondására vonatkozólag megemlítjük azon hivatalos uton adott fölvilágosítást, hogy ő fölsége a lemondást nem fogadta el, hanem egyelőre hat havi szabadságidőt adott Bellegardenak. A főhadsegéd teendőinek vitelével egyelőre Beck altábornagy, a katonai iroda eddigi főnöke, bízott meg. Bellegarde gróf elutazott Karlsbadba. A bécsi „Tagblatt” gróf Bellegarde esetét a magyar kormányválsággal hozza kapcsolatba, s eltávolíttatását gróf Andrássynak tulajdonítja. Gróf Bellegarde, mint a „Reform” írja, tudva van, hogy egyik jó barátja Lónyaynak.

— **A 9-es bizottság** tegnap d. e. 10 órakor tartott ülésében a Széll Kálmán által készített budgettervezetet tárgyalta. A bizottság valoszintüleg még egy ülést tart, melynek tárgyát a 21-es bizottság elé terjesztendő jelentés fogja képezni.

A 9-es bizottság, mint a „Reform” írja, este is 6 órakor ülést tartott, melyben Lónyay M. előadta nézeteit, hogyan lehetne az egyensúlyt 1875-től kezdve helyreállítani és egy normal-budgetet megállapítani. A 9-es bizottság köztudomás szerint még az 1876. és 77-ik évekre is deficitet számít ki s 60 millió hiánnyal zárja be munkalatát, tehát az egyensúlyt nem állítja helyre, mely ezből kiküldve lett.

— **A „Pesti Napló”** ezen utóbbi hirt a következő megjegyzéssel kíséri:

E tendentiosus jelentés értékét majd csak akkor lehet megítélni, ha gróf Lónyay nézetei szintugy nyilvánosságra jutnak, mint a 9-es bizottság munkalata. Gróf Lónyay különvéleményt fog előterjeszteni.

A mai kihallgatáson a „P. Corr.” értesülése szerint a király Majláth Györgyöt, Tisza Kálmánt és Kerkapoly Károlyt fogadta. Csengery Antal betegsége folytán nem felelhetett meg a föl hívásnak. Délután Szlávy miniszterelnök volt ő fölségénél csaknem két órai kihallgatáson, s többé nem fog hivadni senki sem. Holnap fogja ő fölsége az új miniszterelnököt kinevezni, aki azonnal megkezdend a tárczák átvételére nézve az illetőkkel a tárgyalásokat.

Mazurancics bán ma érkezett Budapestre s az új cabinet kineveztetése itt marad.

Párisi levél.

— Március 7. —

Ha természetesen távol is tartom magamat, idegen létemre a francia belpolitikában partállást elfoglalni, az még sem zárhatja ki, hogy élénk részvétet ne érezzek mindenkor, midőn látom, hogy egy életre való szorgalmatos, jó tulajdonságokkal és éles természetes észszel ellátott nemzet, mely a mellett még számtalanszor fényes

tanujelét adta annak, hogy saját sorsa fölött rendelkezni elég akarattal és erővel bír, most, egy nagy megrázkód-tatása után egyes pártok és fractiók, mondhatnám egyes emberek ambitióinak színhelyévé kezd mindinkább táj-
julni.

Azt ugyan soha sem állitanám, hogy ezen pártok vagy fractiók egyedüli emeltyije csak az ambitió, vagy hatalomvágy lenne, mert ez egyenlő volna azzal: minden hitemről lemondani, mert én a politikát illetőleg talán egy kissé, igen is, nagy idealista vagyok. Ha látom (és sajnálatomra látam olykor hazúmban is) miszerint vannak egyes emberek kik a képviselőház termét és a polgárnak legdiszesebb állását arra használják föl, hogy személyes politikát üzzenek, és a haza jólétével csak másod vagy harmadrendben foglalkoznak, sok ideig habozom ezt elhinni, és csak midőn lelkiismeretesen meggyő-ződtem, hogy ez igaz, midőn szembeszökő tények által annak elvitázhatalansága felől nem lehetnek többé kéte-lycim akkor, de csakis akkor — egy illusióval megint szegényebben — ilyen fajtájú politikustól undorral fordulok el.

Mondom tehát, ha nem is lehet tagadni, hogy az fractiók j o b b j a i ne lennének arról meggyőződve, miszerint csak az általok tanácsolt uton juthat Franciaország a belbéke, jólét és gazdagság révpártjára, mégis a mostani kormány ellen izgatók sorában, a főszerepet azon egyének játszik, kiket az ily fajtájú ambitiótól menteknek épen nem lehet mondani. Több levelemben mondtam már, hogy függetlenül minden személyes sympathia vagy antipathiatól én a jelen állapotokat már csak azért is sérthetetleneknek tartom, mert törvényes uton jöttek létre és ezeken csak két uton lehetne segíteni, az egyik: ha Mac Mahon önkéntesen le mondana állásáról; a másik pedig egy nagyon drastikus szer: a forradalom. Hogy Mac Mahon le nem fog mondani azt, mint a „Középpárt” olvasói tudják, már a kereskedelmi törvényszék helyiségében elmondott beszéde előtt is gyanítottam, — annak elmondása után pedig ezen sejtelmem hitté, meggyőződésé fejlődött. — A jó impresum pedig, melyet ezen beszéd országszerte keltett, a látszólagos csend és nyugalom, — mely már-már bevonulni, készült a kedélyekbe a nagyobb bizalom és tevékenység ró z s a s z i n t e k n e k kezdé lát-tatni velem a viszonyokat, — és azt hittem, — hogy ezen erőteljes enunciatio után, tekintve azon nagy majoritást melylyel a köztársaságipárt tagadhatatlanul rendelkezik, az ország egy ideig legalább ment lesz az izgatásoktól. — Csalódtam. — Mert míg azt látom, hogy azon jelöltekről, kik programjukban a septenatus védőiként állítják magukat oda, az újságoknak nagyobb része iszonyal emlékszik meg, azt kérdezvén, mi ezen új párt? s csak a többi pártokhoz tartozó jelöltek iránt tudnak felhevülni, addig mindig látni fogom azon szomorú eszmezavart, mely politikai kérdések megítélésében most uralkodik és mely jó gyümölesöket alig fog teremteni.

A második drastikusabb szerhez folyamodni hála istennek, egy törpe minoritáson kívül senkinek sincs kedve. Azt lehetne kérdezni most tölem, mivel e kérdések fejtegetésébe elegyedtem: mit tartok tehát valószínűnek, hogy be fog következni, ha oly tarthatlanoknak látom a viszonyokat? Valóban erre nem adhatnék kielégítő feleletet, ha nem lenne dolgom a francia néppel. Minden más népnél hasonló esetben haboznék csak feltételezen is elmondani nézetemet, mert mindenütt az eshetőségek nagyobb szerepet játszanak és sokkal valószínűtlenebb egy vagy más bizonyos fordulat bekövetkezése, míg itt egy egész iskola feldőött már ki e részben és egy gyakorlat nyert már polgárságot, melynek alapján legalább sejtelmemet mondhatom el. A míg nem látom, hogy a képviselőház egy bizottságot nevezett volna ki, melynek földadata az alkotmányos kérdésekkel foglalkozni, és a republicanus elveket bizonyos szabványok szerint egy látható testté alakítani, vagy jobban mondvá egy köztársasági constitutiót kidolgozni, ezt a ház által törvényvé emeltetni, addig az a nézetem, hogy nem valószínűtlen, miszerint egy szép reggel régi jó szokás szerint egy államesinyre fogunk fölőbredni, mely aztán igazán fait accompli lesz — rövid időre. — Nem symptoma-e, hogy egy köztársaságban egy republicanus lapot megbüntetnek azért, mert a képviselőház ellen izgat, egy olyan lap ellen pedig, melyet bizonyára minden egyéb-ből lehetne vádolni, csak azzal nem, hogy a köztársasági elv iránt föl tudna hevülni, és melynek tendentiája elég ismeretes, a köztársasági majoritás sokkal elnézőbb. Ugyanis a „Figaro” cikke sokkal hevesebb támadásokat foglalt magában, sokkal keményebb szerszeret tanácsolt, mint a „XIX. siècle” és míg az utóbbinak köz-helyen való eladását és kihordók általi kézbesíthetőségét el-tiltották, addig az elsőnek cikke tárgyában Cristoffle képviselő által beadott interpellatio, mely a belügyértől több erélyt kívánt, azt eredményezte, hogy már a második szónok beszéde után cloture kívántatott és egyszerű napi-rendre való térés 70 szavazat többséggel határozta-tott el.

Mindinkább közeledik a nagy nap, mely a Bona-partisták hir szerént Lulu nagykorúsítása ületéből Chislehurnsba szándékoznak zárandokolni, ha a demonstrati-

Flouris Jure

októl a katonaság és hivatalnokok el is tiltottak, ha állítólag maga a kis Napoleon híveit meg is kérte volna semmit sem tenni, mégis azt hiszem füres dolgokat fogunk látni, miután nem szoktam nézeteimet más újságokból összeszedni és plagiátokat csinálni, ez alkalomból is saját tapasztalataimat, saját nézeteimet fogom a „Középpárt“ olvasóival közölni.

Barcsay Kálmán.

Külföld.

Budapest, márczius 10.

A somorostroi csatára vonatkozólag a következő részleteket közöljük:

Moriones tábornok serege 14600 emberből állott, melyből 11.000 ember vitett tüzbe. A balszárnyat Andia tábornok vezette, kinek földadata volt Montaniót megostromolni.

A balszárnyat a tetuoni s sevillei zászlóaljok képezték. Délután 1 és fél órakor (február 26.) a harc az egész vonalon folyt. A sevillei zászlóalj megrohanta Montaniát, de a magaslatra menekült carlisták erős puskatűzzel fogadták őket, úgyhogy a republicanus katonák csak a cserjék és sziklák védelme alatt kuszhattak föl. A másik zászlóalj sokkal távolabb volt, hogy sem a sevillei katonák segítségére lehetett volna. A carlisták most sziklákat gurítottak a kapaszkodó sevillei zászlóaljra, mire a republicanusok visszakezdték vonulni.

A carlisták ezen pontot nagy erővel védtek, s a védők segítségére a főparancsnokság 4 navarrai zászlóaljat küldött.

A visszavonulás alkalmával a köztársaságiakat sokat szenvedtek; a carlisták előnyös helyzetükről árasztották a golyózáport, mely a futók közt nagy pusztítást tett. A köztársasági tiszteknek azonban sikerült a futókat megállítani, sőt azokat, új lelkesedésre gyulasztva, visszavezették a tüzbe. Most a carlisták, kik a futókat üldözve leszálltak a magaslatról visszamenekültek sásfészükbe.

A csatavonal közepén sem kedvezett a szerencse a köztársaságiaknak; eleint előre nyomultak, de soraik az ittüzetben úgy összebonyolódtak, hogy a centrum öt óra hosszat három oldalról volt kitéve az ellenség lövegének, mely idő alatt ezen hadoszlop tétlenül állott, s nagy veszteségeit meg sem boszulhatta. Nem kevesebbé járt pörül a Primo de Rivera hadoszlop is, mely a carlisták balszárnyát megtámadva kénytelen volt jelentékeny veszteség után visszavonulni.

Moriones serege a csata napján általános visszavonulást hajtott végre, mely azonban nem volt rendetlen futás, mint a carlisták állítják, sőt másnap ismét előre nyomult, s előtte való napon bírt állását foglalta vissza. Moriones serege 1000 embert vesztett, így a tüzben volt csapatoknak épen tízedrészét. Primo de Rivera tábornok megsebesült. A carlisták hír szerint csak 500 embert vesztettek. Csata közben a köztársasági tüzérség 7 Kruppféle ágyut tett tönkre a nagy töltésekkel.

A bonapartisták, ugylátszik, most mára titok kémleltséggyönyörű mesterségére is ráadják magukat. Egy okmányt kerítettek kezükbe, melyből kiderül, hogy Guizot 100.000 frankot kapott III. Napoleon magánpénztárából, s esetleg közzé is teszik ezen okmányt.

Különfélek.

Budapest, márczius 10.

(Hivatalos.) A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Adamonyszky Rezső adóhivatali ellenőrré, Ivánesics János adóhivatali ellenőrt adószedővé, Dorazil Károly adóhivatali tisztet ellenőrré Az igazságügyminiszter Báldy László törvényszéki díjnokot a vereségi törvényszékhez irnokká, Suhajda Antal járásbírói díjnokot a buzási kir. járásbíróshoz irnokká, Brand Sámuel volt megyei törvényszéki ülnököt a deési kir. törvény-

A „KÖZÉPPÁRT“ TÁRCZÁJA.

Község, megye, állam, falusi levelek.

(Irta N. N. Hevesmegye bizottsági tagja. Kolozsvár, Stein János bizománya 1874.)

E röpirat szerzője XVI. levélben felel az új megyerendezést s a 21-es bizottság földadatát illető kérdésekre. A mű tartalma közviszonyaink s különösen az erdélyi ügyek alapos ismeretéről tanuskodik. Sok ép eszmét találhat benne, ki kell emelnünk kiválóan azt, hogy irányelvei: a jó közigazgatás mellett kibékíteni a nemzetiségeket, fő gond fordítván a közigazgatási fejlődésre. Különös figyelmet érdemel az erdélyi új megyék kikerekítését illető javaslat, melynek főérdeme a gyakorlatiaság s ezért mi kiválóan ezt fogjuk ismertetni, amennyiben ezt a tér szűke engedi.

Szerző a megyerendezésnél is kiválóan az erdélyi részeket tartja szemmel, hangsúlyozván azt, hogy miután államunk korszerű fejlődése egész közigazgatásunk reformja nélkül nem képzelhető, ezt az egyszerű önkormányzat alapján kell a parlamenti kormányzattal összeegyeztetni.

Az erdélyi megyék beosztása a lehető legrosszabb; a közigazgatást lehetenné teszi.

A jobbratörékvés néha elhárított egy-egy hiányt, de „az életképes önkormányzat alapföltételeit“ még csak ezután kell megteremteni. Az erdélyi részekben eddig 26 megye, vidék és szék volt, ma nyolcat terveznek; némelyik helytelenül van kikerekítve, de ha ezt kijavítják „bizonyos föltételek mellett egészséges önkor-

szék mellé bírósági végrehajtóvá nevezte ki. Penygei Imre erdélyi kir. járásbírói irnokot a máte-szalkai kir. járásbíróshoz, Püspöki György máte-szalkai kir. járásbírói irnokot az erdélyi kir. járásbíróshoz, Sohár Béla adonyi kir. járásbírói irnokot ugyanazon minőségben a székes-fehérvári törvényszékhez helyezte át.

Kilépés a honvédségből. Macskási Antal szab. áll. honvéd-gyalog-százados a magyar királyi honvédségben viselt tisztí rangjáról s cziméről önként leköszönvén, lemondása a honvédelmi miniszter által elfogadtatott.

Tengerészeti kinevezések. A m. kir. tengerészeti hatóság elnöke D'Ancona János révbitost és tengeri hajókapitányt kir. rév-alkapitányává és Crespi Ferenc révgyakornokot és tengeri hajókapitányt m. kir. révhadnagygyá nevezte ki.

Nevváltoztatás. Straszer Antal balatonfüredi lakos vezetéknevét „Utasi“-ra változtatta át.

A budapesti ügyvéd-egylet márczius 11-én esti 6 órakor az egylet helyiségeiben folytatólag teljes ülést tart. Napirenden áll: 1) a negyedik szakosztály indítványa a kézbesítések tárgyában, előadó dr. Siegmund Vilmos, 2) a negyedik szakosztály által bejelentett véleményes jelentés Dietrich Ignácznak pórendtartási törvényjavaslat vázlatát fölött előző dr. Spitzer Adolf.

Beszűntetett postahivatalok. Folyó évi aprilló 1-jével a megyaszói (Zemplénmegye) és veresmarti (Ugocsa megye) postahivatalok fúoszlatatnak, s kézbesítési kerületeikhez tartozó helyek, u. mi Megyaszó a szerencsi, Fakó-bükk, Kis-Kopány, Rakasz, Sós-Ujjalu és Veresmart pedig a nagy-szöllősi postahival kézbesítési kerületébe osztattak.

Hangverseny lesz f. hó 20-dikán a budai várszínházban a nélképző egylet javára. A nemzeti színház zenekarát ez alkalommal Richter fogja vezetni. A közreműködők közt lesznek: gr. Gyürky Ábrahám, Blaskovics Miklósné, Bolberitz Clementine stb.

A törvények hiteles kiadására vonatkozólag a mai hivatalos lapban a következő közlemény olvassuk: A „Budapesti Közlöny“ magánhirdetéseit közt „Ráth Mór“ aláírással a következő közlemény jelent meg: „Az általam megalapított, és már 7 év óta kiadott törvénykönyvek díszes kiállításuknál és korrektségükönél fogva oly nagy népszerűsége tettek szert, hogy más kiadók is ezen népszerűséget saját kiadásaiuk számára olesó módon megnyerni kívánván, elég méltánytalanok az én törvénykönyveim kiállítását, nyomását, borítékját, sőt még kötését is a közönség ámitására czélzó módon utánozni. Addig is, míg ezen eljárás ellen a törvény oltalmát megnyerhetem, figyelmeztetem a t. közönséget, hogy csupán azok az én kiadásaim, amelyekben a „Kiadja Ráth Mór“ megjegyzés fordul elő; a többi hasonló kiadások jogtalan utánzások, a melyekért semminemű felelősséget el nem vállalok.“ Ezen, s hason tartalmu egyéb hirdetésekkel szemben — írja „B. K.“ — kijelentik, hogy a magyar kir. igazságügyminisztérium 1873. évi január hó 1-jétől fogja Wodianer Fülöp pesti nyomdatulajdonosra ruházván át a kizárólagos jogot az országos törvényeket „hivatalos kiadásban“ elárusítás végett közétetni, a kormány csak azon kiadmányok hitelességeért vállalja el a felelősséget, melyek a minisztérium ellenőrzése mellett az országos törvény- és rendeletek társ szerkesztősége által összeállítva egyedül Wodianer Fülöp kiadásában jelennek meg.“ Ezen hivatalos kijelentés dacára reméljük, hogy Ráth Mór díszes és népszerű kiadmányai nem kevesebb kelendőségnek fognak örvedeni.

Pályázat magyar férfi négyesre. Az országos magyar dalár-egyesület központi igazgató választmánya, a folyó 1874-ik évi augusztus havában Kolosvárt tartandó országos dalár- és zeneműpályázat alkalmával versenyezni ohajtó hazai dalegyletek számára egy közös versenyműnégyesről gondoskodandó, e czélra. ezennel nyilvános pályázatot nyit. A pályázat föltételei következők: a) A szövetségülteményre nézve: 1. A megzenésítendő szövegköltemény választása, a pályázók szabad tetszésére

mányzat fejlődhetik ki“, mely egybeférne a parlamentarismus- és történelmi alakulással. E részben is irányelvek kell, hogy legyenek az állam czéljai, ugy nemzetgazdaságunkat, mint jogviszonyainkat és közművelődésünket illetőleg. Az ország beosztásánál tehát nemcsak a néprajzi viszonyok, a bizottságok összealkotása, a kezelés költségei, hanem: a közigazgatás czélja mellett, a lakosok békés együttélése, a nemzetgazdasági érdekek teljes kielégítése legyen irányadó. Előjogok tekintetbe alig vehetők ma; de a történelmi alakulatokra figyelem fordítandó.

Szerző helyeslővén az 1867-ki kiegyezést a pártok küzdelmére vet egy pillantást s úgy véli, hogy ez legjobb erőinket emésztí fel, hogy anyagilag is örvény szélére sodorhatja államunkat, miért „közigazdaságilag kell megszilárdulnunk, a politikai küzdelmek uralmát szakadatlan munkálkodásnak kell fölvaltani;“ — mert „megoldásra váró nagy politikai földadataink első sorban közigazdasági természetűek.“ Itt kiemeli, a hazát, b. Eötvös elhunytá által ért veszteséget, gr. Andrássy érdemeit, — de utal arra, hogy 1867 óta hazánk „közigazdasági ereje“ tulbecsültetett; másfelől nem találkoztott belügyér, ki a „közigazgatás feladatának megoldásával“ megmérkőzött volna; az államczélok iránti érzék eltoppult; az igazságügy reformja se kielégítő, s a haza jogi és kulturai czéljait gyakran látjuk pártczélokna alárendelve.

Ugy látszik szerző nem helyesli azt, hogy jelenleg a főispánok jogköre megszorított az alispánok javára; a szolgabírák hatáskörét se tartja correctnek, s a most di vatozó megyei választásokról kimutatni igyekszik, hogy ebben: nem „a közigazgatási képesség, vagy az állam érdeke“ dönt; de a pártok igényei; továbbá kiemeli azt is, mily gyöngye lábón áll a községi szervezet; hogy gyak-

bizatik. A költemény irányá s hangulata lehet lyrai, hősies vagy hazafias, csak az ünnepélyes alkalom méltóságához illő legyen. 2. Alaki szerkezetére nézve lehet a költemény 4—6—8 soros versszakú, de a versszakok száma túlságosan sok ne legyen s azok száma 24—30 soron túl ne terjedjen. 3. A költemény verslábai tiszta magyar mértékűek legyenek, különös tekintettel a szabatos prozódiaira és az arányos metszetekre. b) A megzenésítésre nézve: 1) A pályamű tisztán férfínegyésre irandó, minden hangszeres kíséret nélkül s vezérkönyv alakban. 2. Ne strophikus, hanem szövegileg átdolgozott (durchcomponirt) legyen. 3. Föföltétel: a magyar szellem, a szabatos prozódia, és a tiszta zenészet ki dolgozás. 4. A pályaművek, idegen kézzel írva s a szerző nevét rejtő szokásos jelíggel levéllel ellátva, — mely jelíge a pályaműre is kiteendő — küldendők be, alulírott egyesületi titkárhoz (vasuteza 11-dik szám alatt) 5. Beküldési határidő: 1874-dik évi ápril 7-ke bezárólag. 6. A pályadíj 25 darab arany, melyet e czélra a „kolosvári dalkör“ tüztött ki s bocsátott a központi igazgatóvály rendeltetésére, s mely összeg a pályanyertes mű után az egyesület pénztárából az eredmény kihirdetése után azonnal fölvehető. 7. A pályadíj, csak a czélnak megfelelő abszolút becsü münégyesnek fog kiadatni s a pályanyertes mű, az egyesület tulajdona marad. 8. Az egyesület központi igazgatóvály, a beérkezendő művek megbírálására, pályaműbírákcul: Liszt Ferenczet, Erkel Ferenczet és id. Ábrányi Kornélt kérte föl. Az országos magyar daláregylet igazgatóvály választmánya meghagyásából közli: id. Ábrányi Kornél, egyes. titkár.

Az újpesti zavargásokra vonatkozólag közöljük még a következőket. A községházának fölglyujtását egy vézi cigány indítványozta. A községházba csakugyan legett, s benne elhamvadt a községi okmányok legnagyobb része. Az összejöttöközés alkalmával két egyént találak a golyók halálosan; más 7 ember sebet kapott. Az áldozatok egyike Lisz Ferenc, 39 éves, 4 gyermek atyja, nem is vett részt tetleg a forrongásban, hanem, midőn a nép összejecsoportosult, s megtámadta a pandurok kivánesítését és a néptömeg hullámszája által előre tolatva jutott a zavargók első sorába. Az egyik pandur épen ekkor lött, s Liszket mellén találta a golyó, ki erre ropant kiáltások közt rogyott földre. A másik áldozat Filla Anna, 45 éves mosónő a helységházával szemben levő udvarból nézte a véres jelenetet, s itt kereste föl a végeztes golyó. Fején kapta a halálos sebet, mely 6 aazonnal megfosztá életétől. A többi sebesülést többnyire sötét lövések idéztek elő: ezek közül csak néhány képez vézelyes sérülést. A két halottat ma délelőtt boncolták föl a Rökus-kórházban. A lázongás főczinkosai közül eddig tízenegyet fogtak el. — A községházának fölglyujtására vonatkozó részletekből a következőket emlíjük föl: A községházánál épen tanácsülés volt, mikor egyszerre nagy zaj és ablakok esőrómpölése hallatszik, s közbe fenyegető kiáltások. A kerítés kapuját hirtelen bezárták, de az semmi akadály nem lehetett a neki vadult tömegnek. Mindenki menekülésre gondolt. Weltz bíró, Beniczky Antal jegyző s ennek fiatal neje a lámpagyújtogatónak az udvaron lévő létrája segítségével átmasztak a hátsó kerítésen a szomszédba egy asztalozhoz, ki mindhármat a pincebe, a kopersóban rejtette el. A földühödött nép ide is utánuk ment, de szerencsére nem találta meg a rejtezkedőket. Ekközben a községházának ostromlása folyt. A pandurok a pénztárnok szobájába esukóztak, s hogy a népet megfélemlítsék, a levegőbe lövöldezték. Nem használt. Egy suhancz úszköt dobott az épületre, mely azonnal égni kezdett. A beemszorult három pandur feje fölött már égett a ház, midőn ezek elhatározták, hogy a tömeg közé fognak löni. Ekkor történtek a halálos lövések. Mivel pedig a panduroknak már nem volt több töltényük, s különben is már beszakadással fenyegetett a fejük fölött égő épület, kétségkívül áldozatul esnek, ha a katonaság meg nem érkezik, melynek láttára

ran a megyei hivatalok, tápintzettek s visszaélések is palástoltatnak el személyi tekintélyért. Ezekben nem lehet a kikerekítéssel segíteni, erre „gyökeres átalakítás“ szükséges.

Szerző szerint, az új megyerendezésnél tekintettel kell lenni a megye központjára, a szolgabírói székhelyek fekvésére, a törvénykezési, pénz- és hadügyi stb. kerületek összeesésére, a költségekre; azonban az erdélyi részekben föszenpontul tüzi ki azt, hogy „a keleti rész a nyugotiozhoz közelebb vonassék“, s az önkormányzat ne váljék lehetlenné a nagy távolság miatt; ohajtandó lenne — ugymond, — hogy a „keleten fekvő közlelyszékek közelebbi összeköttetésbe vonassanak“ a nyugoti vegyes lakosokkal bíró megyékkel, ha az anyagi érdeklözösség ezt megengedi; a közös törvényhatósági élet összesímitaná e külön törzseket; ép ezért kell nálunk is, mint Svajczban, „erős törvényhatósági életet nemcsak megteremteni, de fönn is tartani;“ közös érdeke a leg-erősebb kapes a kultur-érdekek földadatánál is.

Belállam életünket vizsgálva kir. a reformok szükségése, az államczélokra vonatkozó összhangzat hiánya, közigazgatási rendszerünk elavultsága. Megrója szerző azt, hogy vasutaink igen nagyra terjeszkedtek, hogy nem emelték eléggé a nyers termelést, nem gyámolították eléggé az ipart és kereskedelmet, hogy az igazságszolgáztatás béna, haderőre igen sok megye el, az iskola-fölglyület igen költséges, szóval: az államczélok közt nincs meg a kellő összhangzat: ezért helyezkedjünk mielőbb a realis viszonyok talajára és szakítsunk a múlttal.

Megfontolva kell szervezni és nem igen sokszor ismételni ezt, mert különben ztrazavar a vége.

(Vége következik.)

a tömeg azonnal menekült. A pandurok közül egy, Mézáros nevű az égő házból menekülést kísértett meg, de a nép által majdnem halálra kizsákolva.

Szerencsétlenség. A kerepesi úton ma este egy bérkocsis valamelyik ismerőset vette föl maga mellé a bakra, ki azonban — valószínűleg ittas lévén — leesett, s összetörte magát. Mint nekünk jelentik, a szerencsétlen aligha fog fölépülni, mivel eséközben fejét is összezúzta.

Rövid hírek. A híressé lett Horváth József cimbalmos, vidéki körútja után állandóan a fővárosban fog letelepedni. — Azon czigány banda, melyet a walesi herceg vitt Pétervárra, három heti ott időzése alatt 5000 rubelt keresett. A nyári hónapokra e zenebanda ismét Pétervárra megy, hova egy fényes vendéglő tulajdonosától kapott meghívást. — A holttestek elégetésének kérdése jelenleg élénken foglalkoztatja a közvéleményt Ausztriában. Mint a „L. C.“ írja, Budapesten szintén alakult egy bizottság, mely az eszme terjesztésével akar foglalkozni, és mely már fegközelebb tartja első tanácskozását; kik állanak a bizottság élén, nincs megmondva. — Marmaros megyében a mogorófa nagyon kipusztult, mivel pedig az ott, abroncsok miatt nagyon szükséges, a kormány mogorófa erdők ültetését rendelte el. — A vadászati jog ügyében indítványoztatott, hogy a vadászati jogért Budán dívott öt frtnyi díj terjesztessék ki az egész főváros területére. A gazd. bizottság mai ülésében ezen indítvány ellen az hozatott föl, hogy a vadászati jog gyakorlata összekötésben van a városi legelő bérbeadásának ügyével. — Az e legelőbérreljével kötött szerződés csak jövő év október havában jár le. — Egyébiránt Pesten oly kertes a vadászni való, hogy a legelőbérleje csak két forintot fizetett magának egy vadászjegyért. — Tornán f. hó 4-kén tízvezű ütött ki, mely egy óra alatt 12 épületet semmisített meg. — A nők építő egyesület bálja alkalmával felül fizettek: gr. Teleki Sándor 22 frt, Kasselik Ferencné 10 frt, Siegmundné Szilágyi Vilma két db. huszfrankos arany, gr. Grolier Odón két db. huszfrankos arany, Divald Adolf, Erlík Karolin, Máday J., gr. Pejacsevich Márk és Vadnai Károly 5—5 frt, Benediktus Hyóry két forinttal járultak a pénztár gyarapításához. — Jókainak Bismarckkal való beszélgetésére vonatkozólag írja a „Hon“ hogy ezen beszélgetés a porosz felhivatalos „Spenerische Zeitung“ a „Hon“-ban megjelent közlemény nyomán eszközölt német fordításban adta ki.

Nemzeti színház. Szerda, márczius 11. „Gauthier Margit.“ Dráma 4. felvonásban.

Törvénytörvényi csarnok.

Budapest, márczius 10.

Gyilkosság a színházban. Bak Ferenc 44 éves siklósi születésű kovácsmester, mult évi április közepén Siklósról Pestre jött, hol az ő elvált neje, Auer Teréz két gyermekével, agy anyjával Auer Juliával valamint Neuhöld Hugo írodaszólgával együtt lakott. Miután Pesten munkát nem tudott kapni, Bécsbe akart utazni a világtárlathoz és nejét meglátogatván 100 frtot kért bécsi utjára. Minthogy ezen kérésre megtagadták, Bak Ferenc régebbi gyilkossági és öngyilkossági terveit valószínűsít, április 27-kén ebédre jött nejehez, és ebéd után egy hatszövi megöltöt revolvert szűtt el napára ezen szavakkal: „Mutter! ez a tied! Auer Julianna azonnal holtan rogyott földre, mert a golyó a szíven át baltudóját találta. Bak, erre neje irányozta a lövést e szavakkal: „Ez most a tied! Auer Teréz és kedvese Neuhöld lefegyverezték őt, ki állítólagosan saját életének is akart véget vetni. Az összecődült szomszédok Bak letartóztatását eszközölték. A mai végtárgyalásnál vádlottnak leveleiből kitént, hogy vádlott, neje hűtlensége folytán eredi szerencsétlen családi viszonyok birták e tette. Rakovszky királyi alügyész halálbüntetést kért vádlott ellen. Az ítélet életfogytiglani börtönrre hangzott. Mindkét részről föllebbzetett.

Táviratok.

Bécs, márczius 9. Az alkotmányhi lapok a tegnapi eredményt az osztrák parlamentarizmus történetének legfényesebb eseményeként emelik ki, mert constatáltatott a solidaritás a kormány s a több mint háromnegyed majoritás között. Ausztria szerinte büszke lehet e napra, mert a kormány erőteljes, határozott álláspontja kedvező benyomást tesz ugy a belföldön, mint künn; a miniszterelnök nyílt álláspontja mindazok köszönetét érdemli, kik Ausztria becsületéért lelkesülni tudnak. Azon körülmény, hogy egyenesen a lelkesületi szabadság kérdésének alkalmából történt az ovatio a miniszterium részére, csak emelheti a kedvező benyomást, melyet ez eset mindenütt teend.

München, márczius 9. Az esküdtsek Domant, a „Volksfreund“ hajdani szerkesztőjét 68 napi várfogságra, s Mitdamert, a „Vaterland“ szerkesztőjét a német császár megsértése miatt egy havi börtönrre ítélte.

Versailles, márczius 9. A nemzetgyűlés elfogadta a tehervonatokat megadóztatását. — Eugenia excsászárné közzéadott levelet intézett Ollivierhez.

Trier, márczius 9. A papnővelde előfordult zavargás miatt bezárattatott. A nép erőszakkal betört az épületbe, s bevitte a tanárokat. Midőn a katonaság közbelépett, a nép szétoszlott s a tanárok eltávoztak.

Konstantinápoly, márczius 9. A hír, mely szerint a 130,000 fontos előleg-üzlet megsemmisítették, téves. — A zultán egy Armin nagy követőre való kinevezésére vonatkozó okmányt, mely a szokásostól eltérő kifejezéseket tartalmaz, írt alá.

Közgazdaság.

Budapest, márczius 10.

A „magyar kisbirtokos országos földhitellegyesülete“ nek létesítésére kiküldött bizottság gr. Feszetics Pál urnál f. hó 8-án tartá második értekezését, melyen

az átdolgozott alapszabály-javaslat vitattatott meg. A javaslat a bizottság által általában elfogadtatott, egyes részben történetesen csupán némely módosítás; ugyanis a javaslatnak azon része, mely szerint a törlesztési jelzálogkölcsönök 300 forinttól kezdve az egyetlek véleményének meghallgatása mellett a központból lettek volna engedélyezendők: oda módosítottatott, hogy 1000 frton aluli törlesztési kölcsönöket az egyetlek magok engedélyeznek, a kötelezvényt azonban az egyesület részére kebelezetik be; az egyesület az egyetlek által történő ily kisebb kölcsön engedélyezéseket a központban felülvizsgálja, s ha az engedélyezést alapszabályszerűnek találja, azokra a zálogleveleket kibocsátja és azok értékét az egyetleknek át-küldi. A kötvény és a betéblázaszt tartalmazó telekkönyvi kivonat a központban őriztetik, s itt a kiadott kölcsönrel az illető egyetlet terhelhetik meg, mely ezen általa engedélyezett kölcsönökre nézve kész fizetési és behajtási kötelezettségeket vállal a központ iránt. A törlesztési járadékokat a központ nem az egyes adóstól, hanem az egyetlettől követeli első sorban, s csak ha ettől bevehető nem volna, fordul az adós egyéni vagyona, illetőleg a lekötött jelzálog ellen.

Az 1000 frton fölüli jelzálogos törlesztési-kölcsönök az egyetlek közvetítésével ugyan, de azok véleményének imperatív befolyása nélkül a központból engedélyeztetnek, s ezekre nézve a központban kölcsönös jótállási alap képezetik. Az egyetlek által egyesektől elfogadható takarékbetételek maximuma időről-időre s a helyi viszonyokhoz képest az egyetlek véleményének meghallgatásával a központ igazgatósága által határozatnak meg.

Báró Lipthay Béla indítványára határozatba ment, mikép az egyes egyetlek, valamint azok tagjaiból képezett szűkebb csoportozatok jelzálogi nyílt hitelt is biztosíthatnak maguknak az egyesülettel; utóbbiaknak ily hitel, amennyiben 1000 forintot meg nem halad, az egyetlek által engedélyeztetik és a központ felülvizsgálata folytán ez által tétetik folyóvá, szinte az illető egyetlet készfizetési és behajtási kötelezettsége mellett.

Az egyetlek tagjainak egyetemleges kötelezettsége a tagtársainak engedélyezett 1000 frton aluli jelzálogos kölcsönökhöz, valamint az egyetlet által tagjainak nyújtott személyes hitelért törzsbetéteik egyszerezésig, — az egyetlek által elfogadott idegen tőkékért pedig, melyek törzsbetéteik háromszorosát felül nem haladják — ugyan csak törzsbetéteik háromszorosáig terjed.

Az egyesület már fennálló a nyereszkesedés teljes kizárásával az ünségely elvön működő vidéki népbankokat segélyegyleteket stb. ilyenmü hitelintézeteket is szövetségbe befogad, melyekkel a szövetségi jogok és kötelezettségek nézve az általa alapított egyetleket kötelező szabályoktól eltérő megállapodásra is léphet: az egyesületbe belépni kívánó ily intézet már elért üzlet terjedelme és vagyoni biztonságának tekintetbe vételével.

Az egyesület által alapított „mezőgazdasági előleg egyetlek“ a központ ellenőrzése és a (városi és megyei) közhatalóságok felügyelése alatt állanak. Az egyetlek küldöttei évenként egyszer az egyesület központján Budapestben összejönnek a véget: hogy tapasztalataikat egymással kölcsönösen kicseréljék és a központi elnökség vezetése alatt érdekeik előmozdítására iránt tanácskozzanak. Ezen küldöttek közézik az alapítókön kívül az egyesület közgyűlésének tagjai.

Az egyesület által, mihelyt az országban számosabb egyetlet létesített: egy eleinte havonként, később gyakrabban is megjelenő kis szakközlöny indítatik meg, melynek feladata lesz az egyetlek saját tapasztalatait, a koronként hozott utasító rendszabályokat, az egyetlet és központi üzlet kimutatásokat, az egyetlek közgyűlései előterjesztett igazgatósági jelentéseket közölni s a külföldi hasonló egyetlek szervezetét, működését ismertetni.

A bizottság ezuttal az egyesület érdekében a törvényhozástól kérelmezendő kiváltságokat is megállapította.

Ezen minden oldalról közérdekltséggel fogadott közhasznú intézménynek életbeléptetése — mire nézve a munkálatok erélylél folynak — közel kilátásba helyezhető.

A pénzügyigazgatóságok és vámhivatalokhoz a pénzügyminiszter 2524. szám alatt következőket intézte: A földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi magyar kir. miniszteriummal, valamint az osztrák es. királyi pénzügyi és kereskedelemi miniszteriumokkal egyetértőleg rendelkezik, hogy a kutyá-, borju- és marhaszorból készült és jutefonalakat is tartalmazó lábszönyegek (ugynevezett hollandi szönyegek) mint „legközönségesebb gyapjúruka“ a vámjegyzék 54. a) tétele szerint 9 frttal, illetőleg — ha szerződéses államból hoztatnak be — az Angolországgal 1869. évi december hó 30-án kötött egyezmény II. szakaszának a gyapjúrukról szóló a) pontja értelmében 4 frt 50 krral vámoztassanak el vámmászárkint a tiszta súly szerint.

A magyar vaspályák egyesülése tárgyában azt írja a „Neue freie Presse“, hogy a báttaszék-dombóvár-zákányi vasút és a magyar kormány közt komoly tárgyalások vannak folyamatban a magyar államvasutak déli vonalainak, t. i. a zánkány-zágrábi és a károlyváros-fiumei-nek a nevezett vasutakkal leendő egyesítése tárgyában. Tagadhatlanul igaz, hogy ezen egyesítés nagyobb erőt adna a nevezett vonalaknak a déli vasut ellen folytonos küzdelemre.

Az egyesült magyar gőzhajózási társaság likvidáló bizottsága ma írja alá a szerződést, amely szerint a társaság összes vagyonát 4.300,000 frttal veszi meg az osztrák társaság s minden tíz részvényért ad egy, a 6% jövedelem fölül eső osztalékra szóló élvezeti jegyet. Az elsőbb-ségek az osztrák társaság elsőbbségeivel fizetettek. E nyomorult árhoz vigasztalásul azt adja a „P. L.“, miszerint a mult évi augusztusban az ajánlott vételár csak 625,000 frttal rugott többre (4.925,000 frt); csak hogy ez akkor tényleg, s nem ily zavaros kilátásokkal fizetett volna meg.

A déli vasúthálózat szétválasztása tárgyában a triestri kikötő építési bizottságban interpelláltak az osztrák kereskedelemi minisztert, ki azt válaszolta, hogy az olasz és osztrák kormány közt csakugyan folyamatban vannak ezen szétválasztás iránt a tárgyalások, azonban

nem lehet azokról azoknak bizalmas természete miatt bővebb fölvilágosításokat adni.

A tiszai vasúttársaság igazg. tanácsa 660,000 frtnt maradék összegéből 400 frtot szán arra, hogy a pályán még létező német föliratok, pecsétek stb. pusztá magyarral helyettesíttessenek. Elismeréssel veszzük tudomásul, miszerint a tiszai vasut jobb akar lenni híreml. Helyesen. A többi vasúttársaság ugyis — roszzabb.

A magyar szerb vasuti csatlakozásról korábbi közleményeinknek némileg kiegészítésül, nagyobbára megerősítésül bécsi lapok után ujjolag a következők részleteket közölhetjük: A szerződés előlegesen meg van kötve. A szerint a magyar kormány kifogja építtetni a budapest zimonyi vasutat; Szerbia ellenben Belgrádtól a törökhatárszél valamelyik pontjáig építtet vasutat; a török vasuti házozattal leendő csatlakozás iránt az alkudozások a szerb és török kormány közt még függőben vannak. Mhelyt ez ügy rendezve leendő, úgy a szerb mint a magyar kormány köteles az említett pályák építését megkezdeni. Belgrad és Zimony között a vasut a Dunán építendő hid által fog összekapcsolatni. A hid építési helyét a szerb és magyar kormány részéről kiküldendő vegyes bizottság fogja kijelölni. Az építési és fönntartási költségeket fele részben a magyar, fele részben a szerb kormány fogja viselni. A hid neutralis terület leendő. Az ízlet azonban a hidon át Belgrádig a magyar kormány igazgatása alatt fog állni. Magától érthető, hogy a pálya mind két országban egyenlő műszaki elvek szerint építendő. A transitó díjszabályok kölcsönös megállapodások alapján léptetnek életbe. A többi szerződési pontok mint a vámhivatal üzleti fölügyelőség, posta, személyzet alkalmazás és egyéb tárgyakat illető határozmányok ugyanazok, melyek az újabb nemzetközi vasuti szerződéseknél alkalmaztatnak.

Nemzetgazdasági mozgalmak a vidéken. Bácsmegegyben, — mint a „Pesti Napló“ból értesülünk — egy értekezlet Szabó János elnöke alatt elhatározta, hogy Bácsmegegy nemzetgazdasági statistikája állíttassék akként össze, hogy bevezetésül megismertetve legyen a megye általános leírás által, például a megye földrajzi fekvése, magassága, területe, alakja, földtani viszonyai, domborzata, folyó- és álló-vízi és műcsatornája, éghajlati viszonyai és időjárása, állatvilága, viránya és fölöztsége. — Oszintén üdvözöljük az életrevaló derék törekvést. Vajha más megyékből is hasonló híreket regisztrálhatnánk. Többet érne a politika falován való nyargalásoknál.

A vetések állásáról és a gazdaság egyéb viszonyairól a következőket írják a „Földművelési Érdekeink“-nek: — Bihar megye. Sarkad, márczius 4. A már hajtani kezdő buza vetésekből azok, melyek porhanyó és ritka talajba voltak vetve, tábla száma kivestek. Az összes őszi vetésnek 1/5-e ugyan még zöldel, de miután az erős fagyok folytonosan tartanak, megmaradásuk végett a legnagyobb aggodalomban vagyunk. Tavasz buza szántása, vetése megkezdetett. A be nem kötött vagy meszelt gyümölcsfákban a nyulak sok károkat tettek. Az egerek elpusztultak. — Temes megye. Gyarmata, márczius 4. Az őszi vetések mindeddig szépek s jó kilátásokat ígérnek. A repcék eljagtak mind. A tavasz munkák kitünően folynak. Árpá és a búkköny már el vannak vetve. Zab alá még szántunk. Gyümölcsfák és szőlők ültetése s jobbtása akadály nélkül folyik. Egér nincsen. A fagyok, melyek éjjelenként 5—6 foknak, aggályt terjesztenek. — Észtergom, márczius 3. Az őszi buza és rozs kevesebbet szenvedett az egerektől, mint az általános lerágás után várható volt, az utóhajások elég jók. Áprepeze az egerektől és fagtól sokat szenvedett, háromnegyed részben kiszáradandó lesz, és ami maradt is, ritkán álland. A lucernások, herések gyökereit az egerek nagyban kirágták, kemény fogasolás némi hasznót hozand ezekre. A gyümölcsfák elég termő bimbót mutatnak.

A pénzváltás áldozatai. A „Tresor“ részletes kimutatása szerint a váltáság kitérőse óta Ausztriában 8 bank 15, millió, 2 biztosító társulat 3, millió, 1 vasut 0, és 7 iparvállalat 3 millió tökével jutott csödbe. — Liquidálni kényserült 40 bank 139, 6 biztosító társulat 5, 1 közlekedési vállalat 4, 18 építő társulat 61, és 34 ipari társulat 64, millió tökével. — Magyarországon 10 bank 3, millió és 2 iparvállalat 0, millió tökével jutott csödbe. — Liquidál 13 bank 11, 2 biztosító társulat 0, 1 közlekedési vállalat 3, 1 építő társulat 0, és 10 iparos társulat 5, millió tökével. — Ezek mellett azonban még jó néhány intézet érett a liquidatorra. — Az Ausztriában és Magyarországon csödbe jutott részvénytársulatok 26, 7 mil. befizetett részvényitőkét képviselnek, a liquidálók 295, 1 mil. frtot.

Több külföldi, különösen berlini és boroszlói töképezés és vállalkozó — a „Magyar Politika“ értesítése szerint — egy consortium létesítésén fáradozik, melynek célja lenne, a magyar kormányval érintkezésbe boesátkozni aziránt, hogy mily föltételek és módzatok mellett volna a kormány hajlandó a kincstár tulajdonát képező közzentelepeket hosszabb időre bére adni, vagy végképen eladni.

A budapesti gabna értéktörszéről márczius 10. A gabna árak csak nehezen tartották magukat. A törszde lanyha volt, az árak a bécsi tudósítások következtében leszállottak. Jegyzéseink a következők: m. sorsjegyek 78.25, m. hitel 153-ról 150,50-re szálltak, anglo 33.50, takaré- és hitel 54 szelvény nélkül, munitz. 32, földhitel 59, pesti közüti 339 frttában. Egyéb értékekben nem volt üzlet. Valuták szilárdabbak. 20 frankos arany 9.91, es. arany 5.27, tallér 1.66.

Vizállás.

Márc. 10.	Pesten	—	—	0 alatt	0 fölött	időjárás
10.	Pozsonyban	—	—	—	—	szárás
10.	Szegeden	—	—	—	—	szárás
9.	Szatmáron	—	—	—	—	felhős
9.	Tokajban	—	—	—	—	felhős
9.	Szolnokon	—	—	—	—	szárás
9.	Aradon	—	—	—	—	szárás

Felelős szerkesztő: Huszár Imre.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1874. márczius 10-én.

Gabona-árak.		Vámmérsánktint		Részvények.		Magy. vasuti köles (120 frt ez.)	
Hang.	font	font	frt	Adva	Tartva	Adva	Tartva
Buza, bányási ó v. uj	83	7.80	7.95	315	Első magy. ált. biztosító-társaság	990	1000
" " " "	85	8.05	8.10	200	Haza	390	395
" " " "	87	8.15	8.20	300	Pannonia	65	64
tiszav. " " " "	83	7.95	8.05	100	Pesti bizt.	84	86
" " " "	85	8.15	8.25	200	Hunnia	195	200
" " " "	87	8.25	8.30	300	Unió	339	340
pestm. " " " "	83	7.85	7.95	200	Pesti közuti vaspálya	105	115
" " " "	85	8.10	8.20	200	Budai	55	60
" " " "	87	8.25	8.30	200	Budai hegyipálya	31.50	32
fehért. " " " "	83	8.05	8.15	80	Municipális hitelintézet	33.50	33.75
" " " "	85	8.25	8.30	85	Angol-magyar bank	151	151.25
" " " "	87	8.35	8.40	160	Magyar általános hitelbank	44	46
bácskai " " " "	83	8.05	8.15	200	Francia-magyar bank	58.75	59
" " " "	85	8.25	8.30	100	Magyar általános földhitel-társ.	40.50	41
" " " "	87	8.35	8.40	70	Pesti egyetli bank	53.50	53.75
Rozs 80 fnt után	83	5.50	5.60	50	Takarék- és hitelgyűlet	34	34.50
Arpa, maláta . 72 " " "	85	4.40	4.70	50	Buda-ó-budai népbank	54	55
" abraknak 72 " " "	87	3.95	4.15	200	Budai kereskedelmi és iparbank	170	175
Zab 60 " " "	83	2.25	2.28	500	Pesti kereskedelmi bank	360	365
Tengeri, bányási, mérője	85	4.75	4.80	200	Pesti iparbank	67	68
másnapai " " " "	87	4.70	4.75	100	Budapesti kézművesbank	46	47
Köles 83 " " "	83	8.05	8.15	80	Hivatalnok hitelgyűlet. I. em.	2490	2425
Repece, fekete 75 " " "	85	8.25	8.30	80	Kisbirtokos hitelintézet	180	181
bánáti 62 " " "	87	8.35	8.40	100	Országos közp. takarékp. 5%	50	52
				1000	Pesti hazai	61.50	62
				100	Budapesti fővárosi	42	44
				100	Köbányai takarékpénztár	40	42
				100	Külvárosi takarékpénztár	43	45
				100	Szentendrei takarékpénztár	37	40
				100	Ujpesti takarékpénztár	290	295
				100	Arpád malom	114	116
				100	Blumféle	145	148
				100	Concordia	232	233
				100	Erzsébet	803	810
				100	Luiza	110	112
				100	Molnárak és sütők	638	640
				100	Hengermalom	21.50	22
				100	Victoria	440	445
				100	Első budapesti		
				100	Budai gyárudvar		
				1000	Pannonia		

H I R D E T É S .

Kilián Frigyes

m. k. egyetemi könyvtáros által Pesten, váczi-utza Drasche-féle házban megszerezhető:

HUGO VICTOR
legujabb regénye!
1793
vagy
a polgári háború.
Regény, írta HUGO VICTOR.
Ford. **Áldor I. és György A.**
Három kötet ára 5 frt.
Megrendeléseket **KILIÁN FRIGYES**
m. k. egyetemi könyvtáros Pesten, váczi-utca
Drasche-féle házban, elfogad. 3552

A díszes társalkodó,

vagyis
a világba termett ember.

Magában foglalja:

Az illem és udvariasság minden alkalmak- és viszonyokhoz mért szabályait, továbbá mindenféle társas-játékokat, meseterfogásokat, számfeladványokat, jóslatokat, élceket, énekeket, szavalmányokat, rejtett szokat, találós meséket, emlékeverseket, alkalmi üdvözlőket, szerelmes leveleket, házassági ajánlatokat, felköszöntőket, virágnyelvet, a színek jelentését stb.

Negyedik tetemesen bővített és javított kiadás. 438 lap.

Ára köve 1 frt 20 kr.

Legujabb magyar levelező vagyis tanácsadó

a társadalmi és a közélet minden körülményeiben és a kereskedői viszonyokban szükséges, hasznos és nélkülözhetetlen segédkönyv.

A helyesírás levélírásnál, mindennemű iratok, okiratok, keresetek, szóval mindennemű peres és nem peres ügyekbeni eljárásnál.

Írta **Kassay Adolf.**

382 lap, ára 1 frt.

Legujabb és legteljesebb pesti magyar és német házi titoknok

vagyis
LEVELEZŐKÖNYV.

Hiv tanácsadó minden rendű és ranguak számára, mindennemű, a közönséges életben előforduló levelek szerkesztésében.

Hetedik tetemesen bővített és javított kiadás. 332 lap.

Ára 1 frt.

NEVESSÜNK.

Eredeti adomák gyűjteménye a magyar életből.

Összegyűjté

VAS GEREBEN.

Második kiadás. 2 kötet, 638 lap. Ára 1 frt 50 kr.

CZIGÁNY-ADOMÁK.

Közli **VIG DEZSŐ.**

Második bővített kiadás, 110 lap. Ára 45 kr.